

Jean Monnet Module
"Foreign Policy of the EU
2018 - 2021
600222-EPP-1-2018-1-UA
EPPJMO-MODULE

Lecturer: Olena Dotsenko

**ПОЛІТИКА
СХІДНОГО
ПАРТНЕРСТВА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ ІА
УКРАЇНА**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Становлення та розвиток політики Східного партнерства ЄС як вектору ЄПС

✓ Процес становлення політики ЄП пов'язаний із прагненнями ЄС до політичного та економічного розширення.

✓ Офіційно ініціатива ЄП бере свій початок від Празького Саміту, що має місце 7 травня 2009 року, коли було прийнято рішення про включення до неї шість держав – України, Молдови, Грузії, Вірменії, Азербайджану та Білорусі з метою зміцнення політичної асоціації та економічної інтеграції між ними, а також мало наслідком гарантування безпеки в регіоні та енергетичної безпеки ЄС.

✓ Політика Східного партнерства стала продовженням Європейської політики сусідства на схід із розмежуванням підходів до співробітництва між східними сусідами ЄС та країнами Південного Середземномор'я.

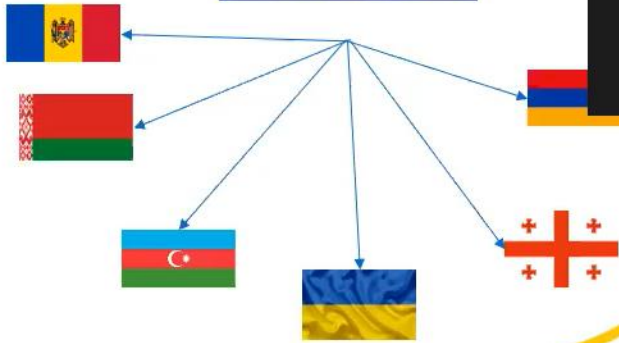
✓ ЄП та Європейська політика сусідства мають як спільні (застосування принципу ЄПС «більше за більше», використання можливостей ЄНІ), так і відмінні інструменти реалізації, зокрема саме для ЄП є характерним багатосторонній формат співпраці із регіональним аспектом.

Структура політики Східного партнерства

Двосторонній формат співробітництва

Багатосторонній формат співробітництва

Двосторонній формат реалізації політики СТІ відносно України

Рис. 2.1. Прогрес виконання Угоди про асоціацію органами державної влади України у 2019 році.

28% Енергетика	14% ЮСЕ, права людини	63% Технічні бар'єри в торгівлі
73% Підприємництво	100% Політична діалог, найближчим і оборона	54% Оподаткування
100% Освіта, молоді, навчання	65% Гуманітарна політика	64% Сільське господарство
50% Наука, технології та інновації, високос	19% Фінансовий сектор	87% Державні закупівлі
100% Соціальна політика та трудові відносини	0% Статистика та обмін інформацією	16% Транспорт, промисловість, інфраструктура, пошти та кур'єрські послуги
61% Енергозбереження та ЖЕК	0% Управління державними фінансами	28% Навколишнє середовище та цивільний захист
43% Санітарні та фітосанітарні заходи	0% Важливі права громадян	100% Фінансове співробітництво та боротьба з корупцією

Рис. 2.2. Прогрес виконання Угоди про асоціацію по сферах у 2019 році.

2014-2024

Рис. 2.3. Прогрес виконання Угоди про асоціацію органами державної влади України з 2014 по 2024 роки.

Рис. 2.4. Прогрес виконання Угоди про асоціацію по сферах з 2014 по 2024 роки станом на 01.01.2020 року.

Створення ПВЗВПТ є одним з найголовніших пунктів вищезазначеного документу і надає Україні можливість модернізувати свою економіку, розвивати та підвищувати конкурентоздатність вітчизняних МСП, змінити склад експортної продукції від сировини до продуктів виробництва, збільшити обсяг торговельного обороту, сприяти проведенню антикорупційних реформ, поліпшити бізнес-клімату в країні, залучати інвестиції, створювати робочі місця, запроваджувати інноваційні технології виробництва тощо.

Документи двостороннього формату співробітництва України з ЄС в рамках політики Східного партнерства шляхом використання можливостей ЄНПІ та ЄНІ

Рік прийняття	Документи		
2009	Рішення Комісії Європейських співтовариств від 19/10/2009 про Річну програму дій на користь України на 2009 рік, що фінансується відповідно до статті 19 08 01 03 загального бюджету Європейських Співтовариств з трьома додатками: а) Додаток 1: Детальний план дій «Підтримка імплементації транспортної стратегії в Україні»; б) Додаток 2: Детальний план дій «Підтримка реалізації Екологічної стратегії в Україні»; в) Додаток 3: Детальний план дій «Технічна допомога Twinning та ЄПС».	2011	Виконавче рішення Європейської Комісії від 13.0 про Річну програму дій на 2011 рік, частина 1 на користь України, що фінансується за статтею 19 08 загального бюджету Європейського Союзу з додатком: а) Рамкова програма на підтримку домовленостей ЄС та Україною. Виконавче рішення Європейської Комісії від 28/11 щодо Річної програми дій на 2011 рік, частина 2 на користь України, що фінансується відповідно до статті 19 08 01 03 загального бюджету Європейського Союзу з трьома додатками: а) Детальний план дій «Підтримка розвитку регіонального розвитку України»; б) Детальний план дій «Другий внесок ЄС до енергоефективності Східної Європи та Фонду екологічного партнерства»; в) Детальний план дій «Реформа адміністративно-правової бази та державної служби в Україні».
2010	Рішення Європейської комісії від 29.07.2010 р. про Річну програму дій 2010 - частина 1 на користь України, що фінансується відповідно до статті 19 08 01 03 загального бюджету Європейського Союзу з п'ятьма додатками: а) Детальний план дій «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні»; б) Детальний план дій «Підтримка Спільної ініціативи співпраці в Криму» плюс Додаток до Детального плану дій щодо перевірки умов непрямого централізованого управління (стаття 56, фінансове регулювання); в) Детальний план дій «Громадський підхід, Фаза II»; г) Детальний план дій «Twinning та технічна допомога ENI»; д) Детальний план дій «Внесок ЄС 2010 до східноєвропейської енергетичної ефективності та Фонду екологічного партнерства».	2012	Виконавче рішення Європейської Комісії від 29.8.2012 про Річну програму дій на 2012 рік, частина 1 на користь України, що фінансується із загального бюджету Європейського Союзу з трьома додатками: а) Рамкова програма на підтримку домовленостей між Україною та ЄС; б) Підтримка управління міграцією та притулком в Україні; в) Третій внесок ЄС до енергетичної ефективності Східної Європи та Фонду екологічного партнерства. Виконавче рішення Європейської Комісії від 5.12.2012 про Річну програму дій на 2012 рік, частина 2 на користь України, що фінансується із загального бюджету Європейського Союзу з двома додатками: а) Постійна підтримка реалізації енергетичної стратегії України; в) Громадський підхід до місцевого розвитку – Фаза III.
	Рішення Європейської комісії від 26.11.2010 про Річну програму дій 2010 – Частина II на користь України, що фінансується згідно зі статтею 19 08 01 03 загального бюджету Європейського Союзу з одним додатком: а) Річна програма дій 2010 - частина II для України. Підтримка секторної політики управління кордонами в Україні.		

Документи двостороннього формату співробітництва України з ЄС в рамках політики Східного партнерства шляхом використання можливостей ЄНПІ та ЄНІ

2020	Виконавче рішення Європейської комісії від 15.5.2020 про фінансування Річної програми дій, частина 1, на користь України на 2020 рік, що фінансуватиметься із загального бюджету Союзу з трьома додатками: а) План дій для EU4BUSINESS: Підтримка малих та середніх підприємств (МСП) в Україні; б) План дій щодо підтримки ЄС сільського господарства та розвитку малих фермерських господарств в Україні; в) План діяльності Фонду технічного співробітництва 2020.
	Виконавче рішення Європейської Комісії від 28.07.2020 року про фінансування Річної програми дій, частина 2, на користь України на 2020 рік, що фінансується із загального бюджету Союзу з трьома додатками: а) План дій для стійких регіонів EU4BUSINESS; б) План дій Фонду громадянського суспільства в Україні; в) План дій для кліматичного пакету для сталої економіки (CASE) в Україні.

Багатосторонній формат реалізації політики Східного партнерства

Назва саміту	Дата та місце проведення саміту	Резолютивний документ саміту
Перший саміт	07.05.2009 р., Прага (Чеська Республіка)	Спільна заява Саміту Східного партнерства у Празі
Другий саміт	29–30.09.2011 р., Варшава (Польща)	Спільна декларація Саміту Східного партнерства у Варшаві
Третій саміт	28–29.11.2013 р., Вільнюс (Литва)	Спільна декларація Саміту Східного партнерства у Вільнюсі «Східне партнерство: шлях вперед»
Четвертий саміт	21–22.05.2015 р., Рига (Латвія)	Спільна декларація Саміту Східного партнерства у Ризі
П'ятий саміт	24.11.2017 р., Брюссель (Бельгія)	Спільна декларація Саміту Східного партнерства у Брюсселі
Шостий саміт	Заплановано: березень 2021 р., Брюссель (Бельгія)	-

- ✓ *Міністерська зустріч 11 червня 2020 року відбулася у форматі відеоконференції замість засідання, зважаючи на карантинні обмеження через пандемію COVID19.*
- ✓ *У роботі відеоконференції взяв участь Міністр закордонних справ Д. Кулеба, який серед пріоритетів України відзначив розширення вільної торгівлі, доступ до Єдиного цифрового ринку ЄС, інтеграцію енергетичних ринків тощо.*
- ✓ *Також Україна поряд з двома іншими асоційованими партнерами виступила за впровадження посиленого діалогу «ЄС + 3».*
- ✓ *Д. Кулеба висловив вдячність ЄС за гуманітарну та фінансову підтримку у зв'язку з протидією пандемії та її наслідкам.*
- ✓ *Також Україною було наголошено на важливості гарантій свободи пересування між ЄС та країнами-партнерами та приділено увагу обговоренню питань боротьби з дезінформацією та гібридними загрозами, що особливо набули актуальності під час пандемії, посилення безпекового вектору співпраці тощо.*

- ✓ *Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба взяв участь у відеозустрічі у форматі «Тріо асоційованих партнерів ЄС» із міністрами закордонних справ Грузії Давідом Залкаліані та Молдови Ауреліу Ґоґоєм.*
- ✓ *Міністри скоординували спільні підходи України, Грузії та Молдови у рамках підготовки цьогорічного 6-го Саміту ініціативи ЄС «Східне партнерство».*
- ✓ *Учасники зустрічі відзначили єдність трьох асоційованих з ЄС держав у баченні стратегічного майбутнього «Східного партнерства» та наявність багатьох сфер спільного інтересу у контексті інтеграції України, Грузії і Молдови з ЄС.*
- ✓ *Дмитро Кулеба, Давід Залкаліані та Ауреліу Ґоґой спільно підкреслили важливість розвитку безпечового виміру співробітництва у рамках «Східного партнерства», з огляду на наявні загрози і виклики для суверенітету і територіальної цілісності Східних партнерів.*

ПЕРША ПЛАТФОРМА
 «Посилення інституцій та належне урядування»

- ✓ «Реформа управління та державної служби»
- ✓ «Верховенство права»
- ✓ «Безпека, СПБО та цивільний захист»

ДРУГА ПЛАТФОРМА
 «Економічний розвиток та ринкові можливості»

- ✓ «Структурні реформи, архітектура фінансового сектору, сільське господарство та МСП»
- ✓ «Торгівля»
- ✓ «Гармонізація цифрових ринків»

ТРЕТЯ ПЛАТФОРМА
 «Енергетична безпека»

- ✓ «Енергетика»
- ✓ «Транспорт»
- ✓ «Навколишнє середовище та зміна клімату»

ЧЕТВЕРТА ПЛАТФОРМА
 «Міжлюдські контакти»

- ✓ «Освіта, культура та молодь»
- ✓ «Дослідження та інновації»
- ✓ «Міграція, мобільність, інтегроване управління кордонами»

Роботу тематичних платформ доповнюють ряд
флагманських ініціатив:

«COMUS»

«Креативна
Європа»

«EU4Youth»

«Культура і
креативність»

«EU4Energy»

«Erasmus+»

«CoM-DeP»

«Горизонт
2020»

«EMBLAS»

«EU4Business»

«M4EG
initiative»

«Twinning»

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в
"Параметры".

✓ Активною є діяльність в рамках СП і громадського сектору в Україні, зокрема представленого УНПФТС СП, діяльність якої спрямована на розвиток спроможності громадянського суспільства впливати на політику та проведення реформ в Україні. Зокрема УНП підтримує поглиблену взаємодію України з європейськими інституціями; необхідність утворення органу державної влади, відповідального за питання Європейської інтеграції, що в Україні вже було досягнуто,

✓ В Україні також діють інституції «CORELAP» та «ЄВРОНЕСП», для забезпечення координації національних парламентів, місцевих та регіональних органів влади країн СП та поглиблення політичних і економічних зв'язків з ЄС.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в
"Параметры".

Досягнення Україною цілей, поставлених у Спільному робочому документі «20 досягнень Східного партнерства до 2020 року»

МІЖСЕКТОРАЛЬНІ ДОСЯГНЕННЯ		
1	Структурована взаємодія з громадянським суспільством	++
2	Гендерна рівність та недопущення дискримінації	++
3	Стратегічні комунікації, плюралізм та незалежність медіа	++
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА РИНКОВІ МОЖЛИВОСТІ		
4	Малий та середній бізнес і регуляторне середовище	++
5	Прогалини у доступі до фінансів та фінансової інфраструктури	++
6	Нові можливості на ринку праці на місцевому та регіональному рівнях	++
7	Гармонізація цифрових ринків	++
8	Імплементація ПВЗВТ	++
ПОСИЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙ ТА НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ		
9	Верховенство права та антикорупційна інфраструктура	++
10	Реалізація ключових реформ у сфері судочинства	++
11	Проведення реформи державного управління	++
12	Безпека	++
ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІСТЬ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ, ДОВКІЛЛЯ		
13	Розширення головних мереж TEN-T	++
14	Енергопостачання	*
15	Енергоефективність, використання відновлюваної енергії, а також зменшення викидів парникового газу	++
16	Довкілля та адаптація до зміни клімату	++
МОБІЛЬНІСТЬ ТА КОНТАКТИ МІЖ ЛЮДЬМИ		
17	Візова лібералізація та партнерства з мобільності	++
18	Молодь, освіта, розвиток навичок і культура	++
19	Європейська школа Східного партнерства	+++
20	Дослідження та інновації	++

+++ - виконано ++ - виконується + - слабкий прогрес

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в "Параметры".

МІЖСЕКТОРАЛЬНІ ДОСЯГНЕННЯ

ДОСЯГНЕННЯ:

- ✓ збільшення кількості громадських організацій в Україні;
- ✓ впровадження практики стратегій гендерної рівності;
- ✓ започаткування програми кредитування жіночого бізнесу;
- ✓ збільшення якісної медіа-продукції про роль ЄС у здійсненні реформ в Україні та ін.

НЕДОЛІКИ:

- ✓ недостатність організаційної спроможності адвокаційної діяльності громадських організацій;
- ✓ необхідність посилення та підтримки представництва жінок серед власників та управлінців у підприємницькій сфері на всіх рівнях;
- ✓ вразливість українського національного інформаційного простору до дезінформації з боку РФ та ін.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в "Параметры".

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА РИНКОВІ МОЖЛИВОСТІ

ДОСЯГНЕННЯ:

- ✓ розроблення інформаційного порталу для МСП з доступу до фінансових інструментів;
- ✓ реформа децентралізації; створення Міністерства цифрової трансформації;
- ✓ розробка національної стратегії широкопasmового доступу та ін.

НЕДОЛІКИ:

- ✓ необхідність стимулювання кредитування МСП у національній валюті;
- ✓ потреба вдосконалення система відбору проєктів регіонального розвитку в Україні;
- ✓ потреба зменшення тарифів на послуги міжнародного роумінгу серед країн-партнерів та створення спільного міжнародного роумінгу між ЄС та країнами СП та ін.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, г
"Параметры".

ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІСТЬ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ, ДОВКІЛЛЯ

ДОСЯГНЕННЯ:

- ✓ запровадження проєктів щодо безпеки на дорогах; реформування енергетичного сектору;
- ✓ створення Фонду енергоефективності;
- ✓ просування державних гарантій екологічних джерел енергії;
- ✓ прийняття стратегії екологічної політики та впровадження моніторингу вод та управління відходами та ін.

НЕДОЛІКИ:

- ✓ необхідність лібералізації повітряного сполучення;
- ✓ вплив геополітичних чинників на енергетичну безпеку нашої держави;
- ✓ незначний попит на енергоефективні ресурси;
- ✓ недоліки інституційної системи охорони навколишнього природного середовища та ін.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows,
"Параметры".

МОБІЛЬНІСТЬ ТА КОНТАКТИ МІЖ ЛЮДЬМИ

ДОСЯГНЕННЯ:

- ✓ впровадження безвізового режиму;
- ✓ реформи у сфері підвищення якості вищої освіти;
- ✓ розвиток кластерів у сфері відновлювальної енергетики;
- ✓ розширення співробітництва з Європейською школою СП та ін.

НЕДОЛІКИ:

- ✓ необхідність створення електронної митниці;
- ✓ зменшення числа вступників до установ професійно-технічної освіти;
- ✓ збільшення безробіття серед молоді та ін.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows,
"Параметры".

Цілі політики СП ЄС на період після 2020 року

Довгострокова ціль	Зміст
<i>Разом до стійких, раціональних та інтегрованих економік</i>	- торговельно-економічна інтеграція; - інвестиції та доступ до фінансування; - посилення взаємозв'язку; - інвестування в людей.
<i>Разом до підзвітних установ, верховенства права та безпеки</i>	- судова реформа; - боротьба з корупцією та економічною злочинністю; - боротьба з організованою злочинністю та зміцнення безпеки.
<i>Разом до екологічної та кліматичної стійкості</i>	- переваги для здоров'я та добробуту людей; - циркулярна економіка; - база природних активів економіки; - політика та управління на підтримку екологічного зростання; - посилення енергетичної безпеки та ядерної безпеки; - прискорення переходу до стійкої та розумної мобільності.
<i>Разом до стійкого цифрового перетворення</i>	- цифрова інфраструктура; - електронне управління; - цифрова економіка та інновації; - кіберстійкість.
<i>Разом до стійких, справедливих та інклюзивних суспільств</i>	- реформа державного управління та залучення громадян; - громадянське суспільство та участь молоді; - незалежні засоби масової інформації та інформація, заснована на фактах; - захист прав людини; - мобільність.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows,
"Параметры".

Сценарії подальшої взаємодії між Україною та ЄС

«Тиха інтеграція», що передбачає подальшу інтеграцію України як підписанта Угоди про асоціацію до торговельно-економічного простору ЄС, проте процеси політичної інтеграції будуть відкладені, так само як найближчим часом членство в ЄС Україні також запропоноване не буде

«Провідна роль громадянського суспільства держав Східного партнерства», що передбачає перетворення громадянського суспільства на дієві інститути демократії, що здатні встановити зв'язки з державами регіону, а також впровадити економічні, інфраструктурні, енергетичні та інші проекти, то це може сприяти набуття державами Східного партнерства незалежності від зовнішніх гравців та суб'єктності, що зробить їх привабливими, зокрема, й для держав Вишеградської групи, Центральної Європи тощо.

«Розворот до Росії», що є можливим у разі продовження глобальної економічної рецесії трансатлантичного розколу та зміцнення впливу Китаю, якщо Європа та Росія приймуть рішення про урегулювання ситуації спільними рішеннями та діями, що сприятиме розширенню європейської безпекової системи до країни східної точки Росії, що, у свою чергу, призведе до прийняття України, Грузії та Молдови через призму російських інтересів, як частину колишнього СРСР. Тобто Україна має ризик стати заручницею амбіцій найвпливовіших держав світу

«Російська гегемонія», що передбачає захоплення Росією стратегічних секторів економіки в регіоні у разі подолання кризи і стабілізації ситуації на нафтогазовому ринку, а отже переміщення політичного центру прийняття рішень до Москви

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в меню «Параметры»

Україною окреслено ключові питання та очікування стосовно подальшого співробітництва до розгляду на Саміті у березні 2021 року:

- ✓ зміцнення співробітництва у сфері безпеки;
- ✓ укладення угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА);
- ✓ доступ до Спільної зони платежів у євро (SEPA);
- ✓ поступова інтеграція партнерів до внутрішнього ринку ЄС;
- ✓ започаткування діалогу «ЄС+3 асоційованих партнерів»;
- ✓ розповсюдження на Україну як країну-партнера переваг Єдиного цифрового ринку та зниження тарифів на роумінг з ЄС;
- ✓ реалізація завдань Спільного робочого документу «20 досягнень Східного партнерства до 2020 року», які не були виконані.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите в меню «Параметры»

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!

**EASTERN
PARTNERSHIP**

Активация Windows
Позволяет активировать Windows
полностью.